

RUPSCH, HELMUT (71): *Bes de Latääne aangonn* (4:09 min)

Gebore woodt ich nüngsehn Hundertvierunveezig. Et wor ne Bombejohrgang. Gebore woodt ich em Weyertal em Keller. Et feele widder de Bombe. Et wor naachs öm drei Uhr, äwer opgewahße en ich en Neppes. Ming Eldere hatten e klei Geschäff op der Neehler Stroß: Milch, Botter, Eier, Klätschkis, un derek gägenüvver vun der Franziskastroß un loss mich jet verzälle, weil ich do opgewahße ben, Neehler Stroß, Franziskastroß. De mieste vun unse Fründe wonnten en der Franziskastroß. Dat wor schon e Spill do die Stroß. Loss mich aanfange ganz owve nüng elf. Ich sage nor vierundressig Parteie en einem Huus. Et wor herrlich. Dat ging unge loss met dä Wipperfürths. Vatter, Mutter, Wipperfürths Häns, minge engste Fründ, sing Schwester, et Aggi, dä Futzemann, der Willemann, der Weckse Freddie wonnten do. Et gov och huh Hääre, der Zäuner, der Justizvollstreckungsbeamte, jo dä hät bei dä ander Lück der Kuckuck op de Saache gekläv. Un nit zo vergesse Viktor Rausch. Ming Mutter dät immer sage op Huhdeutsch, dä wor ne Raddrennfahrer: Das war ein Spurt, das war ein Spürtchen. Das war en Rausch, das war en Hürtchen. Dat muss woll ne Bekannte en der Nohkreegszigg ene bekannte Raddrennfahrer gewäse sin.

Ja, wä hät och noch do gewonnt? Die Schneiders Plaat. Die Schneiders Plaat es insufään hange blewe, die Schneiders Plaat woodt vun singer Oma ertrocke. Un die Oma, die hatt ene Name, dä säht eintlich alles: Die Oma wor "dat Päd". Die Oma, die soll och em Kreeg leserbahn, Lokomotiv gefahre han. Un, wat dat Schöne wor, dat passte su richtig dozo, dä Mann vun dä Oma, dä wor de Hälfte. Dat wor su e Zebingemännche. Ja, do ha' mer gespillt en der Franziskastroß, wat mer su domols gespillt hät. Fange mer ens met dä normale Spille aan, dat wor Nohlaufe, Versteche, Dä Künning scheck sing Soldate us, Völkerball. Mer sin öm der Block gelaufe, Franziskastroß / Neehler Stroß / Kühnstroß / Eichstroß un zoröck un Wä wor am Schnellste?, Landavsteche un wat et esu gov. Äwer die schönste Spillerei wor natörlich em Schutt. Direk newe nüng elf wor dat usgebombte Polizeirevier, do kunns de schön durch die Kellerfinstere en der Keller runder. Do kunnts de spille.

Et gov genug Hüüser do. Jo, wat stundt noch? Do stundte noch e paar Muure. Do stundte vun dä Trappe noch de halve Trappe, do kunns de roplaufe. Dann leefs de bowe - darfs gar nit drüvver nohdenke - üvver die lesedräger un häs do Nohlaufe gespillt. Wenn de Glöck hatts, dann bes de nit ereundergefalle. Manchmol wells de runderspringe, äwer et wor jo nit esu huh met dä zwei, drei Meter. Un mer kunnt dat als Pänz.

Jo, do ha' mer der ganze Dag gespillt un mer durfte drusse blieve, bes de Latääne aangingke. Mer mooten jo waade, bes se aangingke, denn dat wor jo wichtig. Die aale Latääne, do kunnts de jo noch huh klemme. Un an dä aale Latääne gov et jo su ne Penn. Un wenn de dodran getrocke häs, wor die Latään us. Dat wo doch esu e schön Spill. Die neuere Latääne, die wore glatt. Do moots de gäge tredde, domet die usgingke. Wenn de Pech hatts, kom dat Glas erunder und dann moots de laufe. Ja, die Latääne aangingke, da moote mer zo Hus sin. Spätestens dann, wenn do su ne kräftige Mann om Fahrradd met ener wieße Schützel aankom, woss ich, et wor zo spääd.

Rupsch, Helmut: *Bes de Latääne aangonn*

jəbɔ:ʋə vo:d_ɪfʃ ʔə'nʏŋsenhʏndet,fiɛʋn'fe:ʦɪfʃ ʔət vɔɔ nə bombən'jaɛjan jəbɔ:ʋə vo:d_ɪfʃ
ʔem 'vaɪɛta:l ʔem kɛle ʔət fe:lən vide də bombe ʔət vɔɔ na:ʦʊm dɛaɪ ʔuɛ ʔɛvɛ
ʔ'opjəva:sə ben_ɪz_en:ɪpəs mɪŋ'ɛləʋə hatən ʔə: ʔəkleɪn jəʃɛf ʔoptɛ ni:lɛ ʃtɔ:s mɪləf bote
ʔaɪɛ'kleɪfki's tɛ'ʋɛk jɛ:n'ʔəvɛ fʊn də fʋan'tʃɪska,ʃtɔ:z_ʊn lɔs mɪf jɛt fɛʦɛlə ʔə: vɛl_ɪfʃ dɔ:

'ʔopjəva:sə ben ne:le ʃtʰɔ:s fʌn'tsɪska,ʃtʰɔ:s də mi:ʃtə fun ʔʊnzəθə fɛyndə vontən ʔen de fʌn'tsɪska,ʃtʰɔ:s ʔʊn dat vɔɔ ʃʊn: ʔə ʃpɪl dɔ: di ʃtʰɔ:s lɔs miʃ ʔa:nfanə jantʃ ʔovən nyŋ ʔeləf: nyŋ ʔeləf ʔɪs:a:θə nuɔ ʔiɔkəndkəsɪʃ pa'taɪə_n ʔeɪnəm hu:s ʔət vɔɔ ʔhɛɪlɪʃ dat ʔə: jɪŋ ʔʊŋə lɔs met:ənə ʔɪpɛfɪyɛtʃ fate mute ʔɪpɛfɪyɛtʃ hɛns miŋə ʔɛŋstə fɛynt zɪŋ ʃvɛstə ʔət ʔagi de ʔutʃəman de ʔɪləman ʔɛvə de vɛkʃə ʔɛɛdi vʊntən dɔ: ʔʊn ʔə: ʔət jɔ:f ʔox hu: hɛɔkə deɛ tʃɔy nɛ de jus'ti: tʃɔlʃtɛkʊŋsbəʔamtə ja de hɛt be dɛnə ʔandəθə lɪk_ə de ʔukuk ʔə: ʔop tɛ za:xə jɔklɛ:f nɛ ʔʊn::ɪt:sʊ fɛjɛsə ʔɪktoɔ ʔaʃ ʔɪŋ mʊtɛ dɛ:t ʔɪmɛ za:ɔ_ʊn dat ʔop ʔhu:dɔy tʃ de vɔ: nɛ ʔa:tɛnfə:θə das vaɔ ʔaɪn ʃpɔxt das vaɔ ʔaɪn ʃpɔxtʃən das va:ɔ_ən ʔaʃ ʔɪŋ das va:ɔ_ən hɪxtʃən dat mʊs vɔ:l ʔəm nɛ bekantə: ʔen de ʔnɔ:kvi:kʃ,tʃɪg_ənə bekantə ʔa:tɛnfə:θə jɛzɪn ja vɛ hɛt ʔox nɔx dɔ: jɛvʊnt ʔəm di ʃnaɪdɛs plə:t di ʃnaɪdɛs plə:t ʔɪz_ɪn ʔu:fɛɪn hɛk nɛ blɪvə ʃnaɪdɛs plə:t vɔ:d_ɪm fun zɪŋə ʔo:ma: ʔɛɔtʰɔkə ʔun di ʔo:ma di had_ənə nɔ:mə de zɛ:t ʔɛɪntɪlɪʃ ʔalɛs di ʔo:ma vɔ: dat pɛ:t di ʔo:ma di zul: ʔox ʔəm kɛ:ʃ ʔə: ʔi:zəbə:n ʔə: lokomɔ'ti:f jəfa:θən han ʔun vat:at ʃə:nə vɔɔ tat pastən zo ʔɪʃɪtɪʃ dɔ'tʃo: dɛɔ man: fun de ʔo:ma de vɔ dɛ hɛlɛftə dat vɔ: zu_ə tʃɛ'bɪŋə,mɛn_ʃə nɛ ja ʔʊn: ʔə: da ham:ɛ jəʃpɪlt ʔə: ʔɪn de:m fʌn'tsɪskaʃtʰɔ:s fat mɛ zu: ʔdɔ:mɔls jəʃpɪlt hɛtə fanə mɛɔ_ŋs met:ənə nɔɔ'ma:lə ʃpɪlə ʔa:n dat vɔɔ ʔnɔ:lɔʃfə fɛʃtɛkə de ʔyɪŋ ʃɛk sɪŋ sɔl'da:tə ʔɔ:s ʔɔɛlkɛbal: mɛ zɪn_ʊm de blɔk jɛlɔʃfə fʌn'tsɪska,ʃtʰɔ:s ne:le ʃtʰɔ:s ky:nʃtʰɔ:s ʔaɪʃ:ʔɔ:z_ʊn tʃɔ'θɔk ʔʊn vɛ: vɔɔ ʔam ʃnɛlʃtə ʔant ʔaf'ʃtɛʃə ʔʊn vad_əd_əzu jɔ:f ʔɛvɛ_t ʃə:nstə ʔə di ʃə:nstə ʃpɪlə'θɛɪ vɔɔ nə'tɪlɪʃ ʔəm ʃut tɛkɛk nɛvən nyŋ ʔeləf: vɔ dat ʔusjəbɔmtə poli'tʃaɪvɛ,vɪɛ dɔ kʊns tɛ ʃə:n dʊɪʃ di: ʔkɛlɛfɪnstɛ_ən de kɛlɛ vʊndɛ tɔ kʊns tɛ ʃpɪlə ʔət jɔ:f jəno:x hɪ:zɛ dɔ: ja vat vat ʃtʊnt nɔx da ʃtʊnt nɔɔ_ə pa muɔkə da ʃtʊntə ʃʊn dɛnə tɛpə nɔx di haləvə tɛpə dɔ kʊns_ə ʔɔp'lɔʃfə dan lɛ:fs tɛ ʔovən da:fs ja: nɪt:ɔy vɛ ʔnɔ:dɛŋkə ʔy vɛ di ʔi:zəθɛ:jɛ hɛs tɔ ʔnɔ:lɔʃfə jəʃpɪlt vɛn dɛ glɔk has bes tɛ nɪd_ə'vʊndɛjə,falə ʔmanʃmɔ vɛl tɛ ʔvʊndɛʃpɪŋə ʔɛvɛ_t ʔɔ: jɔ nɪd_əzu hu: med:ənə tʃvɪ dɔɪ mɛ:tɛ nɛ ʔun mɛ kʊnt:at ʔals pɛntʃ jɔ ʔʊn dɔ ham:ɛ de jantʃə da:x jəʃpɪlt ʔum:ɛ dɔɪftɛ dɔvɛsə blɪ:və bes tɛ latɛ nɛ ʔa:njɪŋkə mɪɔ mo:tən jɔ va:də bes:ə ʔa:njɪŋkə dɛn dat ʔɔ jɔ ʔɪʃɪtɪʃ di ʔa:lə la'tɛ:nə dɔ kʊns jɔ nɔ hu:klɪmə ʔʊn ʔan dɛnə ʔa:lə la'tɛ:nə jɔ:v_ət jɔ zu nɛ pɛn ʔʊn vɛn dɛ dɔ'dɔbə:n jɛtʰɔkə hɛs vɔ di la'tɛ:n ʔus dat vɔ: dɔɔ_ə zu ʃə:n ʃpɪl ʔo:dɛ di ʔnɔy kə la'tɛ:nə di vɔən glat dɔ mo:s tɛ jɛ:jən tɛdɛ da'mɛt:ɪ ʔusjɪŋkən vɛn dɛ pɛʃ:atʃ kɔ:m dat jla:z_əvʊnd_ʊn dan mɔ:tʃ tɛ lɔʃfə ja: di la'tɛ:nə ʔa:njɪŋkə ta mo:tɛ mɛ tʃo hʊs:ɪn ʔpɛ:tɛstɛns dan vɛn da zu_ənən ʔkɛftɪjə man ʔom ʔa:ʔat med_ənə vɪ:sə ʃɔtʃəl ʔa:nkɔm vɔz_ɪʃ ʔət vɔɔ tʃo ʃpɛ:t